

Pestbeleid

Versie 1: 17/02/2015

Opgemaakt door Kim Dossche

Herwerkt op 28/09/2015

*“Samen is veel leuker dan alleen
Hier is er een plaats voor iedereen
Samen zijn we chill,
een klein verschil dat maakt niets uit!
Want wij sluiten niemand uit!”*

Inhoud

Visie van de school	4
Algemene informatie.....	5
Wat is pesten?	5
Verschil tussen plagen en pesten.....	5
Ruzie maken	6
Gevolgen van pesten	6
Beeld van de dader, het slachtoffer en de resterende klasgroep.....	6
Hoe lossen wij een pestprobleem op in onze school?	8
Fase 0: Preventief.....	8
Fase 1: met klasleerkracht.....	11
<i>Individueel niveau</i>	11
<i>Klasniveau</i>	12
<i>Ouders</i>	13
Fase 2: met het zorgteam.....	14
<i>No-blame methode</i>	14
Bijlage 1: Attituderapport.....	17

Visie van de school

Als school krijg je de belangrijke taak om kinderen te laten ontwikkelen in een veilige en stimulerende omgeving. Binnen onze schoolomgeving staan drie waarden centraal, namelijk: respect, verdraagzaamheid en waardering voor elkaar. Een preventieve werking tegen pesten staat in onze school voorop. Op die manier trachten we mogelijke problemen te voorkomen. Hier proberen we steeds aan te werken zowel in de klas als op de speelplaats. Toch zullen pesterijen nooit helemaal verdwijnen. We willen als school de leerlingen tonen hoe het voelt om gerespecteerd en gewaardeerd te worden. Wanneer er een probleem van pesten gemeld wordt, blijven we als school niet bij de pakken zitten. We proberen dit samen met de leden van de klasgroep positief aan te pakken. Daarvoor wordt er een beroep gedaan op de verantwoordelijkheid van de leerlingen.

We trachten als school een probleem van pesten te herkennen en pestgedrag te bannen uit de school. In ons pestbeleid proberen we een blik te werpen over hoe wij ons als school positioneren ten opzichte van pesten.

Algemene informatie

Wat is pesten?

Wanneer we een definitie opzoeken over pesten, vinden we verschillende omschrijvingen terug. In elke definitie keren er telkens vier elementen terug namelijk:

- Pesten verloopt systematisch
- Het slachtoffer is niet weerbaar
- Het slachtoffer loopt psychische of lichamelijke schade op
- Er is een ongelijk verdeelde macht waar te nemen tussen de pester en het slachtoffer.

Er dient rekening gehouden te worden met het feit dat geen enkele definitie van pesten volledig sluitend is. Pesten komt meestal voor op momenten dat de klasgroep ontsnapt aan het toezicht van leerkrachten, zoals tijdens de speeltijden, in de gangen, op uitstappen met de school en op weg naar school.

De pester gaat op verschillende manieren te werk. Zo kan hij verbaal aanvallen door het slachtoffer te vernederen, uit te schelden, te dreigen en belachelijk te maken in het bijzijn van anderen. De pester kan ook lichamelijk uithalen door het slachtoffer te schoppen en te slaan. Andere manieren van lichamelijk pestgedrag zijn: trekken aan de kleding, duwen, bijten, krabben, opjagen,... . Een andere manier die de pester gebruikt is het uitsluiten van het slachtoffer of het vernielen van bezittingen. Het kan voorkomen dat de pester het slachtoffer afperst.

Bij cyberpesten bereiken de pesters hun slachtoffers via internet of gsm. Een voordeel voor de pester is dat hij anoniem blijft en zo een kleine kans heeft om gevat te worden. Door het indirecte contact zal de pester zich minder geremd voelen. Cyberpesten speelt zich vaak af buiten de schoolmuren, maar heeft toch een invloed op het schoolgebeuren.

Verschil tussen plagen en pesten

Er is een duidelijk verschil waar te nemen tussen pesten en plagen. Plagen is veeleer spontaan, van korte duur en vindt plaats op onregelmatige basis, waarbij humor vaak een rol speelt. Pesten gaat verder dan plagen. Bij pesten wil men bewust iemand kwetsen en gaat men doelgericht op zoek naar een slachtoffer. Pesten gebeurt op regelmatige basis en is van langdurige aard. Er is sprake van een machtsverschil bij pesten, dit vinden we niet terug bij plagen.

Ruzie maken

Ook ruziemaken gebeurt vaak, zowel kinderen en volwassenen maken wel eens ruzie. Ruziemaken hoort bij samenleven. Je kan ruzie maken omdat je ergens niet akkoord mee gaat, omdat je van mening verschilt of omdat je toevallig hetzelfde of een andere kant uit wilt. Als je ruzie maakt, worden er soms dingen gezegd die niet zo bedoeld zijn en die harder aankomen dan verwacht. Als dit gebeurt, heb je altijd de kans om je te verontschuldigen. Na een ruzie is er steeds een kans tot verzoening. Een ruzie goed oplossen kan je aanleren.

Gevolgen van pesten

De pesterijen die zich kunnen voordoen kunnen iemand een leven lang achtervolgen. Voor beide partijen zijn de gevolgen niet te onderschatten. De gevolgen voor het slachtoffer situeren zich vooral op psychisch en emotioneel vlak. Het slachtoffer krijgt een minderwaardigheidsgevoel. Op die manier zal het slachtoffer zich onzeker gedragen en zal amper nog voor zichzelf durven opkomen. Daarnaast zal het slachtoffer ook zijn vertrouwen verliezen tegenover andere mensen. Het slachtoffer zal een angst creëren tegenover de school en zal hierbij niet meer durven naar school komen. Wanneer de pesterijen onophoudelijk doorgaan, is het mogelijk dat het slachtoffer op latere leeftijd depressief wordt en zelfmoordneigingen gaat vertonen.

Er zijn niet enkel gevolgen voor het slachtoffer, maar ook de pester kan gevolgen ervaren van zijn pestgedrag. Op lange termijn zal de pester geen echte vrienden meer overhouden. Door jarenlang pestgedrag zal het voor de pester moeilijk zijn om een nieuwe rol op zich te nemen en sociale relaties met anderen op te bouwen.

Beeld van de dader, het slachtoffer en de resterende klasgroep

De pester

De pester geniet van zijn macht. Hij vindt zichzelf stoer en pest om aandacht te krijgen. De dader kan zich moeilijk inleven in de rol van zijn slachtoffer. Hij wil over het algemeen overheersen, staat positief tegenover geweld en geniet van zijn machtspositie.

Het slachtoffer

Het slachtoffer gaat ervan uit dat het normaal is dat hij gepest wordt. Hij is mogelijk bang de groepsnorm te doorbrengen en niet geloofd te worden. Ook het verergeren van de situatie speelt een rol. We onderscheiden twee soorten slachtoffers. Ten eerste is er het passief slachtoffer dat onzeker en timide is. Hij staat lichamelijk zwakker tegenover de medeleerlingen, maar heeft vaak een positieve relatie met volwassenen. Zo is het vaak dat de leerling die het meest contact zoekt met de leerkracht, het object is van pesten. Ten tweede is er het provocerend slachtoffer dat vaak zenuwachtig uit de hoek komt, agressief reageert en zo irritaties opwekt.

De resterende klasgroep

De resterende klasgroep kan mogelijk drie rollen aannemen. Vooreerst is er sprake van de meelopers. Deze pesten mee maar nemen zelf geen initiatief. Ze zijn zelf ook bang van de pester en staan graag bij hem op een goed blaadje. Daarnaast zijn er de verdedigers, deze komen op voor het slachtoffer en dwingen respect af bij de hele groep. Deze zijn vaak leerlingen die een hoog aanzien hebben in de klas en daardoor goed in de groep liggen. Vervolgens is er een groep buitenstaanders die niet pesten, maar ook geen hulp verlenen aan het slachtoffer, waardoor ze zich schuldig voelen. Tenslotte zijn er enkele leerlingen die niet door hebben wat er zich in de groep afspeelt.

Hoe lossen wij een pestprobleem op in onze school?

Fase 0: Preventief

Als school stellen wij een preventieve aanpak centraal. Op deze manier trachten we mogelijke problemen te vermijden. Wanneer er in de school een veilig en stimulerend klimaat gecreëerd wordt, kunnen kinderen goed leren en leven.

In een **positief school- en klasklimaat**, waar leerlingen een goede band hebben met elkaar en de leerkracht, komt er minder antisociaal gedrag naar voor. Het beheersen van specifieke **sociale vaardigheden** is hierbij van belang.

Ook **regelduidelijkheid** is van belang. Er worden, liefst in overleg met de leerlingen, duidelijke grenzen gesteld die consequent bewaakt worden.

Daarnaast willen we graag via **sensibilisering** de leerlingen bewust maken van pesten.

Dit alles met de nauwe medewerking van **ouders**.

Positief school- en klasklimaat

Een positief klasklimaat is een milieu waar leerlingen zich goed voelen, plezier beleven, in een aangename sfeer kunnen werken en in interactie treden. Een goed klasklimaat legt de nadruk op een gevoel van samenhang, het is een klimaat waarin groepsleden zich gewaardeerd, gerespecteerd en gestimuleerd voelen en het gevoel hebben dat ze een belangrijke bijdrage leveren aan de groep. Zo gaat het om een klimaat waarin leerlingen om elkaar geven en elkaar ondersteunen, het gevoel hebben erbij te horen, gemeenschappelijke waarden, normen en doelen nastreven, actief participeren en een invloed hebben op de activiteiten en beslissingen. In een positief klasklimaat worden in de eerste plaats de inspanningen van de leerlingen bekrachtigd/beloond. De leerlingen worden op een positieve manier uitgedaagd, dit tegenover zichzelf en niet in competitie met andere klasgenoten.

De school organiseert jaarlijks een 'Week van de leerling', tijdens die periode worden verschillende activiteiten georganiseerd en staat de keuze van leerling centraal.

In de klas

Er wordt gewerkt aan specifieke sociale vaardigheden zoals, een gesprek voeren, opkomen voor jezelf, omgaan met gevoelens en met pesten. Als school vinden wij dan ook een positief school- en klasklimaat uitermate belangrijk, daar dit een positieve bijdrage levert aan de sociale ontwikkeling van de kinderen. Wanneer kinderen zich bevinden in een omgeving waar zij gewaardeerd en gerespecteerd worden, waar het groepsgevoel primeert, zullen er minder ruzies en plagerijen in de klas of op de speelplaats plaats vinden.

Op de speelplaats

De speelplaats is kleurrijk en open ingericht om een leuke sfeer te creëren. Als school leggen wij de nadruk op **samen spelen**. We nemen aan dat wanneer de school genoeg spel aanbiedt tijdens de speeltijden en vrije momenten, de kinderen minder geneigd zullen zijn om hun medeleerlingen lastig te vallen, te plagen of te treiteren. Als school trachten we verschillende initiatieven te nemen om zoveel mogelijk spel aan te bieden aan de leerlingen. Zo hebben we de spelkoffer, in deze koffer zitten verschillende spelen die de kinderen mogen gebruiken tijdens de speeltijden. Er is een beurtrol voor de koffer. Elke klas kan een paar keer in de week gebruik maken van de spelkoffer. Er zijn hieromtrent duidelijke afspraken gemaakt met de leerlingen. In de zomer kan in de zandbak en het bos gespeeld worden.

Bij regenweer kunnen de kinderen gezelschapspelen spelen en strips/boeken lezen. Deze spelen/boeken bevinden zich in een kast in de polyvalente hal en kan enkel gebruikt worden onder toezicht van een leerkracht.

Een ruzie oplossen. Wanneer er zich een ruzie voordoet op school tussen twee leerlingen, kunnen beide leerlingen zich naar de 'oploshoek' begeven. Deze hoek is een plaats op school die gekend is door de leerlingen en waar ze zelfstandig hun ruzie kunnen bijleggen met elkaar. Deze oploshoek draagt bij aan de ontwikkeling van de zelfstandigheid en de probleemoplossende vaardigheden van de leerlingen. In de oploshoek hangt het stappenplan van Simon en Maarten. Aan de hand van het verhaal van Simon en Maarten leren de leerlingen zelfstandig hun ruzie bij te leggen. Er werd gekozen om te werken met een verhaal, omdat dit aansluit bij de leefwereld van de leerlingen.

Sociale vaardigheden

Tijdens de maandpraatjes wordt er maandelijks een nieuw thema naar voor gebracht. Dit omtrent sociale vaardigheden. Het thema wordt via een toneeltje aan de hele school bekend gemaakt en ook heel duidelijk uitgelegd. Rondom de speelplaats zijn deze thema's ook steeds zeer duidelijk aangebracht voor de leerlingen. Via het 'sociale vaardigheidsrapport' (bijlage 1) worden de ouders op de hoogte gebracht of hun kind bepaalde vaardigheden al dan niet onder de knie heeft. Ook kunnen ze duidelijk zien of hun kind hier gedurende het schooljaar vorderingen heeft in gemaakt. Naast de vorderingen gedurende het schooljaar, zullen de ouders vanaf het schooljaar 2016-2017 ook de vorderingen kunnen zien doorheen de hele lagere schoolcarrière.

Regelduidelijkheid

Picto's en kleurencodes geven op de speelplaats weer wat wel en niet kan op de speelplaats. Ook worden de afspraken tijdens de eerste personeelsvergadering nogmaals herhaald zodat ook nieuwe leerkrachten deze kennen. Zo houden de leerkrachten van toezicht zich steeds aan dezelfde afspraken en is dit zeer duidelijk voor de leerlingen.

Sensibilisering

De school organiseert jaarlijks een 'Week tegen pesten', tijdens die periode worden verschillende activiteiten georganiseerd en staat pestpreventie centraal. De nadruk ligt hier voornamelijk op complimenten en positief omgaan met elkaar.

Tijdens het schooljaar 2015 – 2016 werd gekozen om niet enkel de nadruk te leggen op de 'week tegen pesten', maar dit meer te spreiden doorheen het schooljaar.

Bij de start van het schooljaar wordt er een 'sociale vaardigheidsspel' georganiseerd, dit is klasoverschrijdend. Zo leren de leerlingen elkaar en de belangrijke pijlers van de school bij de start van het schooljaar direct kennen.

Halfweg het schooljaar organiseert de school een toneelvoorstelling zodat de leerling visueel zien wat pesten kan veroorzaken. Het visuele aspect is hierbij zeer belangrijk, het blijft de leerlingen langer bij. Als derde actiepunt is er dan de week tegen pesten, deze valt jaarlijks vlak voor de krokusvakantie. Tijdens het tweede oudercontactmoment (valt tijdens de 'week tegen pesten') wordt aan de ouders ook een foldertje meegegeven met informatie.

Tips en adviezen voor de ouders

Ook ouders kunnen bijdragen aan een positieve aanpak. Graag willen we als school de samenwerking van de ouders vragen aan de hand van enkele tips.

- Stimuleer uw kind om voor zichzelf en voor anderen op te komen.
- Geef als ouder het goede voorbeeld in het oplossen van conflicten.
- Je kan als ouder steeds bij de school, klasleerkracht of zorgcoördinator terecht met vragen of twijfels.
- Maak tijd voor je kinderen om thuis over een probleem te praten.
- Geloof samen met uw kind dat er een einde aan het pesten zal komen.
- Stimuleer uw kind niet om op een gewelddadige manier het probleem op te lossen.

Fase 1: met klasleerkracht

Pesten in de klas

Je moet als leraar alert zijn dat er gepest kan worden in je klas. Het is belangrijk dat je je als leraar kan distantiëren van je groep om expliciet toe te kijken hoe het met de groepssfeer zit. Zo kan je als leraar je leerlingen observeren hoe ze zich gedragen tegenover elkaar en hoe ze elkaar toespreken. Het is belangrijk om op te merken wie er het haantje-de-voorst is en wie in de hoek werd gedruimd. Wanneer je hier een zicht op hebt, kan je hierop letten bij een volgend groepswerk. Je kan dan de meest luidruchtige leerlingen over de verschillende groepen verdelen. Door regelmatig je klasgroep te evalueren kan je eventuele signalen van pesten ontdekken.

Wanneer zich een probleem van pesten voordoet in de klas negeer je dit als leraar zeker niet. Je kan als leraar het pestprobleem aanpakken op individueel niveau of je kan je richten op de volledige klas, waarbij je werkt op klasniveau.

Individueel niveau

Als leraar kan je op individueel niveau zowel met de pester als de gepeste werken. Bij de gepeste kan dit door een gesprek met hem of haar te houden. Plan dit gesprek als er geen andere klasgenoten in de buurt zijn. Anders kan de leerling als klikspaan bekeken worden. De gepeste zal misschien niet zo vlug praten, hij wil immers anoniem blijven en geen verklikker zijn. Een postbus in de klas waarin iedere leerling allerlei vragen en problemen kwijt kan, kan hiervoor een oplossing bieden. Als je praat met iemand die gepest wordt, sta dan open voor zijn of haar gevoelens. Luister goed en neem hem of haar au serieux. Het kan de gepeste opluchten als hij of zij de peestsituatie kan vertellen aan een luisterend en begrijpend persoon. Dit geeft ook meer zelfvertrouwen.

Een pester aanpakken kan door een gesprek, door te straffen of door hem of haar verantwoordelijkheid te geven. Deze zaken kunnen ook gecombineerd worden.

Je probeert best eerst via een persoonlijk gesprek de pester duidelijk te maken dat pesten niet kan. Als je met je klasgroep in het begin van het schooljaar afspraken maakte, kan je samen nog eens de regels herhalen en aantonen waar hij in de fout gegaan is. Vraag aan de pester of hij of zij zich erin kan vinden. Er kan ook gepolst worden naar het waarom van de peestsituatie. Het is mogelijk dat iemand die pest zelf met een probleem zit. Het helpt als je de pester gevoelig maakt voor de pijn en gevoelens die de pesterijen losmaken bij de gepeste. Door de gepeste hierop te wijzen breng je sociaal inzicht bij, wat ook empathie of inlevingsvermogen van hem of haar vraagt.

Als pesten meermaals voorkomt en verschillende gesprekken lijken niets op te lossen, kan je als leraar de pester straffen. Dit moet wel op een efficiënte manier gebeuren, want dit kan anders frustraties opwekken bij de pester. Het kan ook zijn dat de pester nadien wraak wil nemen. Dit

wreken gebeurt dan meestal op de gepeste, zodat het pestprobleem in de klasgroep wordt verergerd.

Wanneer je als leraar een leerling straft, moet je letten op volgende punten:

- de straf moet in verhouding staan tot de fout.
- er moet rekening gehouden worden met het motief. Iets met opzet doen is veel erger dan per ongeluk.
- de schuldige krijgt een verklaring, wat is fout, welke gevolgen heeft dat.
- de bestrafte moet duidelijk weten wat er in de toekomst van hem of haar verwacht wordt.
- het is goed dat je de volgende keer, als de gestrafte zich aan de afspraken/regels houdt, een pluim geeft.
- Regels en afspraken gelden voor iedereen en op dezelfde manier. Zo moet ook iedereen voor dezelfde fout dezelfde straf krijgen.

Klasniveau

Het is mogelijk om de hele klas te betrekken bij het zoeken naar een oplossing voor het pestprobleem. Dit hangt af van de ernst van het probleem. Het betrekken van de klasgroep is hier het belangrijke onderscheid met de individuele aanpak, waarbij de rol van de klasgroep geen invloed heeft. Het is zeker aan te raden om, naast de gepeste en de pester, ook de directe omstanders aan te pakken. Zij beïnvloeden immers mee het pestgedrag. Als de pester geen steun krijgt van de rest van de groep en dus helemaal alleen komt te staan, zal het pesten sneller ophouden. Als leraar kan je met de gepeste, de pester en de omstanders een kringgesprek houden.

Kringgesprek

Bij een kringgesprek is het belangrijk te stellen dat je het pestprobleem zelf gezien hebt. Hierbij kan je een voorbeeld uit de eigen klasgroep aanhalen, waarbij je aangeeft dat het pestprobleem de hele groep schaadt en dat je als leraar een goede groeps sfeer wil bekomen. Let erop dat iedereen inspraak heeft tijdens het kringgesprek. Het kan zijn dat de pester niets meer wil zeggen, omdat hij het kringgesprek wil boycotten. Probeer het pestprobleem zo goed mogelijk uit te praten met de volledige klasgroep. Het kan zijn dat dit niet van de eerste keer lukt. Wanneer praten over pesten voor jou als leraar geen taboe is en je pestproblemen in je groep kordaat aanpakt, creëer je een goede voedingsbodem voor een aangename groeps sfeer.

Ouders

Ook de ouders zijn een betrokken partij, nochtans wordt hun rol nog steeds vaak over het hoofd gezien. De ouders van een gepest kind kunnen bijvoorbeeld opmerken dat hun kind geslagen of geschopt is, ze kunnen zien dat het telkens bij thuiskomst van school blauwe plekken heeft, ze kunnen merken dat hun kind niet meer graag met andere kinderen speelt of het kan hen opvallen dat hun kind sneller huilt dan vroeger, enzovoort. Ook de ouders van pesters merken gevolgen van pesterijen op bij hun kinderen. Een jongen die pest, heeft bijvoorbeeld al eens een scheur in zijn broek door een vechtpartij, of hij gedraagt zich agressiever tegen zijn broers en zussen, of hij schept op over zijn pesterijen.

Indien de ouders problemen opmerken omtrent pesten, is het geen zekerheid dat ze actie ondernemen. De ouders kunnen het pesten of gepest worden immers minimaliseren of zelfs negeren. Ouders voelen zich ook vaak machteloos wanneer hun kind zich bevindt in een pestsituatie. Het is immers niet leuk om te horen dat je kind wordt gepest of zelf een pester is. De situatie kan nog gecompliceerder worden indien het pesten geassocieerd kan worden met de opvoedingssituatie thuis, enerzijds bijvoorbeeld wanneer een kind thuis geslagen wordt kan dit leiden tot agressief gedrag of anderzijds bijvoorbeeld wanneer een kind thuis overbeschermd wordt, kan het zich op school niet verweren als het op school wordt gepest.

Hieruit kunnen we dus concluderen dat het aan de school is om steeds rekening te houden met de signalen van de ouders omtrent pesten en ook zelf waakzaam te zijn voor pestgedrag. Deze situatie moet door de school zeer omzichtig besproken worden met de ouders.

Een goede samenwerking tussen de school en het gezin is voordelig voor beide partijen, maar toch moet iedere partij waken over zijn eigen grenzen. Het is niet de bedoeling dat ouders op school of aan de schoolpoort eigenhandig het probleem willen oplossen. Als school achten wij een overleg tussen de betrokken partijen van belang. Wanneer u als ouder(s) een signaal van pesten opvangt bij u kind, raden wij aan om in eerste instantie contact op te nemen met de school of de klasleerkracht. Op die manier kunnen we als school anticiperen op het probleem dat zich voordoet. We raden de ouders aan om niet rechtstreeks contact op te nemen met de ouders van de andere partij.

Fase 2: met het zorgteam

No-blame methode

De no-blame methode is een niet bestraffende, maar probleemoplossende strategie om met pestproblemen om te gaan. Hierbij gaat men de verantwoordelijkheid voor een pestprobleem bij de groep leggen. De pester(s), de meelopers en een aantal neutrale medeleerlingen worden samengebracht en gaan samen op zoek naar mogelijke oplossingen. Bij deze aanpak vormt het negatieve gevoel van het slachtoffer het uitgangspunt van de gesprekken. De groep krijgt de verantwoordelijkheid om een aantal voorstellen te doen om het negatieve gevoel bij het slachtoffer weg te nemen of te verminderen. Op die manier wil men empathie van de pester en de medeleerlingen aanwakkeren. De no-blame aanpak is een groepsaanpak en werkt vooral op klasniveau. Dat veronderstelt dat zowel in de klas als op school aan enkele voorwaarden voldaan is. Het is bijvoorbeeld van belang dat de leraar de methode hanteert in plaats van iemand van het CLB, want de klasleerkracht kan de evolutie in de klas beter opvolgen. Dit veronderstelt dat de leraar over voldoende vaardigheden moet beschikken om een groeps gesprek efficiënt en op een veilige manier te kunnen laten verlopen.

Hieronder volgt een kort overzicht van de zeven verschillende stappen die ondernomen worden in de no-blame aanpak.

Stap 1: gesprek met het slachtoffer

Als een leraar of een andere begeleider van de school vaststelt dat er wordt gepest, zal een gesprek gestart worden met het slachtoffer. Tijdens dat gesprek moedigt de luisteraar het slachtoffer aan om te vertellen hoe hij zich voelt. In dit gesprek is het niet de bedoeling om feitelijk bewijsmateriaal te verzamelen over de gebeurtenissen. Het is belangrijk dat het slachtoffer het proces begrijpt en zijn toestemming geeft. Het kan gebeuren dat er bij het slachtoffer een angst leeft dat de pesterijen nog erger zullen worden, maar als het niet bestraffende aspect volledig duidelijk is, voelt het slachtoffer zich meestal veilig en opgelucht dat er iets gedaan wordt.

Het slachtoffer wordt niet gevraagd om deel uit te maken van de groep om zijn eigen verhaal te doen, omdat hij dan misschien zou beschuldigen en daarmee rechtvaardiging zou uitlokken. Dit zou de probleemoplossende aanpak kunnen ondermijnen.

Stap 2: bijeenkomst met de betrokken leerlingen

De leraar of zorgcoördinator regelt een bijeenkomst van maximum 8 leerlingen die betrokken zijn bij het pesten en die door het slachtoffer zijn voorgesteld. De leerlingen die betrokken worden zijn zeker niet allemaal pesters! De leraar of zorgcoördinator zorgt er voor dat zijn eigen oordeel meespeelt bij de groepssamenstelling, zodat behulpzame en betrouwbare leerlingen erbij zijn, naast diegenen die de pesterijen bij het slachtoffer veroorzaakt hebben. Het doel is dat de kracht van de groepsleden wordt gebruikt om op die manier het best mogelijke resultaat te verkrijgen.

Stap 3: leg het probleem uit

De leraar of zorgcoördinator start met aan de groep te vertellen dat er zich een probleem voordoet of heeft voorgedaan. Hij is bezorgd over een leerling die het erg moeilijk heeft op dat moment. De leraar of de zorgcoördinator vertelt het verhaal van het negatieve gevoel van het slachtoffer en gebruikt de tekst of tekening die het slachtoffer eventueel maakte om de pijn te benadrukken. Er wordt op geen enkel moment gepraat over de details van de gebeurtenissen en er wordt niemand beschuldigd.

Stap 4: deel de verantwoordelijkheid

Als het verhaal, dat de leraar of zorgcoördinator vertelde, rond is zou het kunnen dat de luisteraars er ongemakkelijk uitzien en dat ze onzeker zijn over de reden van de bijeenkomst. Sommigen kunnen ongerust zijn over de mogelijke straffen die kunnen volgen. De begeleider verandert de stemming door te stellen dat er in de eerste plaats niemand in de problemen zal komen en dat niemand zal worden gestraft. Vervolgens geeft de leraar aan dat er een gedeelde verantwoordelijkheid is om de leerling te helpen zich gelukkig en veilig te voelen. Tenslotte geeft de leraar aan dat de groep bijeengeroepen is om het probleem samen te helpen oplossen.

Stap 5: vraag naar de ideeën van elk groepslid

De leden van de groep zijn meestal oprecht geraakt door het verhaal en opgelucht dat zij niet in de problemen zitten. Ze geven toestemming voor de stopzetting van het pestgedrag. Elk lid van de groep wordt aangemoedigd om een manier voor te stellen waarop het slachtoffer geholpen kan worden om zich gelukkiger te voelen. Deze ideeën moeten worden genoteerd in de intentionele "ik-taal" en komen van de groepsleden zelf. Ze worden niet door de leraar of zorgcoördinator opgelegd.

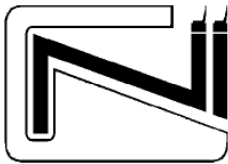
Stap 6: laat het aan hen over

De bijeenkomst wordt beëindigd doordat de leraar de volledige groep verantwoordelijk acht om het probleem op te lossen. Er wordt geen schriftelijk verslag gemaakt, het is een kwestie van vertrouwen. De leraar of zorgcoördinator benadrukt dat hij vertrouwen heeft in een positieve afloop. Er wordt afgesproken dat de leraar of zorgcoördinator elk lid van de groep afzonderlijk zal spreken om te horen hoe alles loopt.

Stap 7: spreek hen opnieuw

Een week nadat het gesprek heeft plaatsgevonden, spreekt de begeleider met elk groepslid en met het slachtoffer over de stand van zaken. Deze gesprekken zijn met elk groepslid afzonderlijk, zodat elk van hen kan vertellen over zijn bijdrage zonder een competitieve sfeer te creëren. Het speelt geen rol of iedereen zijn voornemen heeft uitgevoerd, belangrijk is dat de pesterijen gestopt zijn. Het is niet nodig dat het slachtoffer de meest populaire leerling van de school is geworden, zolang hij zich maar veilig en gelukkig voelt.

Bijlage 1: Attituderapport

GEMEENTESCHOOL NEVELE

Cyriel Buyssestraat 17
Vosselarestraat 20
9850 NEVELE
Tel. (09) 321 92 60
Tel. (09) 321 92 65

Naam:

Klas:

periode 1: sept - okt	periode 2: nov - dec	periode 3: jan - maart	periode 4: april - mei
--------------------------	-------------------------	---------------------------	---------------------------

ATTITUDERAPPORT

werkpunt = rood voldoende = oranje goed = blauw zeer goed = groen

Dit ben ik

Ik heb zelfvertrouwen.

Ik kan spontaan zijn.

Ik kan mij voorstellen.

Goede afspraken maken goede vrienden

Ik ben net en ordelijk in de gang.

Ik ben net en ordelijk in de klas.

Ik kan zorgzaam omgaan met materiaal.

Ik kan zorgzaam omgaan met anderen.

Ik kan stil zijn.

Ik kan stipt zijn.

Ik kan het toiletbezoek beperken tot de speeltijd.

Toelichting van de leerkracht periode 1

Anderen respecteren en waarderen

Ik laat iedereen erbij horen.

Ik kan positief zijn naar de ander: aanmoediging, schouderklopje, ...

Ik laat de ander uitspreken.

Als ik niet pest ben ik op mijn best!

Ik roddel niet over de ander.

--	--	--

Een helpende hand

Ik durf hulp inroepen.

Ik ben bereid zelf hulp te bieden.

Ik ben dankbaar bij hulp.

Toelichting van de leerkracht periode 2

periode 3: jan - maart	periode 4: april - mei
---------------------------	---------------------------

werkpunt = rood voldoende = oranje goed = blauw zeer goed = groen

Leren omgaan met kritiek

Ik kan mijn onmacht of ongelijk toegeven.

Ik kan mij verontschuldigen na een fout.

Ik ben bereid te zoeken naar een geweldloze oplossing.

Zich discreet/weerbaar opstellen

Ik kan op een gepaste manier opkomen voor een ander.

Ik kan op een gepaste manier opkomen voor mezelf.

Ik dring me niet op bij andermans conflicten.

Toelichting van de leerkracht periode 3

Samen luisteren, samen praten

Ik kan duidelijk hoorbaar spreken en vragen stellen.

Ik kan iemand laten uitspreken.

Ik kan aangeven als ik zelf aan het woord wil komen.	
Ik kan actief luisteren.	

Samen sterk	
Ik kan goed samenwerken in de groep.	
Ik kan regels en taken verdelen met het oog op het welslagen van een groepswerk.	
Ik kan leiding geven.	
Ik kan leiding aanvaarden.	

Toelichting van de leerkracht periode 4

Handtekening ouders

Periode 1	Periode 2	Periode 3	Periode 4
-----------	-----------	-----------	-----------